

Ο «Δημιουργικός» Τουρισμός στη Θεσσαλία: Κατάσταση και Προοπτικές

Καθηγητής Δημήτρης Γούσιος
Συντονιστής Θεματικής Ομάδας Εργασίας

Σύνθεση Ομάδας Εργασίας:

Ανδρουλάκης Γ., Βασιλειάδης Τ., Γενιτσεφτσής Χ., Γκόβαρης Χ., Γούσιος Δ.,
Δεληγιάννης Γ., Δημητρίου Ε., Καραγκούνης Δ., Κίσσας Δ., Κουζελέας Σ.,
Κουρέτας Δ., Λέκκα Φ., Λουκά Κ., Μαρδάκης Π., Μπέλλης Β., Μωυσιάδης Α.,
Παπαϊωάννου Ε., Περάκης Κ., Πάτρας Π., Σδρούλιας Θ., Σκριάπας Κ., Τσίποτας
Δ., Φαρασλής Γ., Θωμαΐδης Θ., Αγριγιάννης Γ., Καματέρη Έ., Παπακανάκης Γ.,
Βακαλής Θ., Μητρακοπουλος Κ., Μεσαλούρης Δ., Πρίγκος Αλ., Παππάς, Β.

Μέρος Ι

ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Το κείμενο βάσης

Ο Πολιτιστικός Τομέας στη Θεσσαλία: Κατάσταση και Προοπτικές

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΣΥΓΓΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ - ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Επιμέλεια Σύνταξης
Δημήτρης Γούσιος, Πρόδρομος Μαρδόκης, Ιωάννη Τόλιας

Η Έκθεση ελαβε υπόψη ή βασίζεται σε κείμενα που συνεισέφεραν οι:
Ανδρουλάκης Γ., Γκόβαρης Χ., Γούσιος Δ., Λέικα Φ., Λουκά Κ., Μπέλλης Β., Φαρασλής Γ., Μωυ-
σαΐδης Α., Παπαϊωάννου Ε., Πάτρας Π., Περάνης Κ.,

Σύνθεση Ομάδας Εργασίας¹
Ανδρουλάκης Γ., Βασιλειάδης Τ., Γεντισσέφτης Χ., Γκόβαρης Χ., Γούσιος Δ., Δεληγιάννης Γ., Δημη-
τρίου Ε., Καραγιάννης Δ., Κίτσος Δ., Κουζέλης Σ., Κουρέτας Δ., Λέικα Φ., Λουκά Κ., Μαρδόκης Π.,
Μπέλλης Β., Μωυσαΐδης Α., Παπαϊωάννου Ε., Περάνης Κ., Πάτρας Π., Σόρολιος Θ., Σουφιάτος Κ.,
Τσιτσότας Δ., Φαρασλής Γ., Θωμάϊδης Θ., Αργυριάνης Γ., Καματάρη Ε., Παπακωνάνης Γ., Βακαλής
Θ., Μητσανοπούλου Κ., Μεσαλοურής Δ., Πρίγκας Αλ., Παπάς Β.

¹ Για τη σύνθεση της ΟΕ λέγόμενων υπόψη οι δυσκολίες επικοινωνίας μεταξύ των διακεχωρισμένων του πολιτιστικού και του επιχειρηματικού του τουριστικού λόγου των αφενών οφείλουν μεταξύ των δύο τομέων και του αριζιτικού χαρακτήρα του πολιτιστικού τομέα. Ταυτόχρονα, εξ' αυτού οι βασικοί άξονες της επιχειρηματικής στρατηγικής (ανάπτυξη καινοτομικών λύσεων) που προτείνεται από τον Οργανισμό Εργασίας της ΡΙΣ3 προσαρμόστηκαν στη διαθεσιμότητα επιχειρηματικού στελεχικού, επιχειρηματικού φορέα αλλά και από άτομα ή οργανισμούς έχουν κάποια επιχειρηματική γνώση.

Έναρξη διαδικασιών το Ιούλιο 2013:

Ορισμός Θεματικών Ομάδων / Συντονιστών
Κοινό πλαίσιο ανάλυσης

Η Θ.Ο.Ε. του Πολιτιστικού-
Τουριστικού Τομέα ξεκίνησε ως
«Ομάδα Πολιτισμού»

Συμμετοχή ~32 ατόμων με ισοδύναμη
εκπροσώπηση του κοινωνικού,
ερευνητικού και παραγωγικού τομέα

5.11.2013: Οριστικοποίηση του
Κειμένου Βάσης εν όψει Δημόσιας
Διαβούλευσης

Η Θεματική Ομάδα Εργασίας

Ειδική προσέγγιση λόγω:

Της απουσίας ισχυρού παραγωγικού τομέα στον πολιτισμό

Του οριζόντιου χαρακτήρα του πολιτιστικού τομέα και

Της έλλειψης συνεργασίας μεταξύ των τομέων του πολιτισμού και τουρισμού

Με βάση την αρχή της «επιχειρηματικής ανακάλυψης» που προτείνεται από τον Οδηγό Εφαρμογής της RIS3 προσκλήθηκαν στη διαδικασία σχεδιασμού στρατηγικής, επιχειρήσεις, επιχειρηματικοί φορείς αλλά και όσα άτομα έχουν αναπτύξει αξιόλογη επιχειρηματική γνώση στον πολιτισμό

Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκαν πολλαπλές μικρές συναντήσεις με αναδυόμενους και υποσχόμενους κλάδους

Αμέσως μετά τη σημερινή εκδήλωση, προβλέπονται διαβουλεύσεις με τις δυναμικές ομάδες: ξενοδόχων, ταξιδιωτικών γραφείων, επιχειρήσεων εναλλακτικού τουρισμού και επιχειρήσεων ΤΠΕ

Μέρος II

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Πολιτιστικός Τομέας

Έλλειψη παραγωγικού τομέα (πολιτιστικές βιομηχανίες)

Σημαντικό δυνητικό δυναμικό γύρω από την πολιτιστική κληρονομιά (ποικιλία, διαχρονικότητα)

Αρχαιολογικοί πόροι, στοιχεία του παγκόσμιου πολιτισμού (Όλυμπος, Κένταυροι, Αχιλλέας, Αργοναύτες, Ασκληπιός...)

Το πολιτιστικό κεφάλαιο κινείται στις παρυφές της θεσσαλικής οικονομίας χωρίς σχέδιο μετατροπής των πολιτιστικών πόρων σε οικονομικούς πόρους

Σημαντικό **δυναμικό** σε λανθάνουσα ή αναδυόμενη κατάσταση

Δυνητικό δυναμικό – εταίροι (1)

- 900 σύλλογοι και δεκάδες χιλιάδες μέλη
- 88 μουσεία-συλλογές
- 100 επιχειρήσεις παραγωγής προϊόντων λαϊκής τέχνης
- 100 επιχειρήσεις και μΚΟ οι οποίες συνδέουν ΦκΠΚ και εναλλακτικό τουρισμό
- > 200 επιχειρήσεις εκδόσεων, εκτυπώσεων
- 170 επιχειρήσεις στον καλλιτεχνικό-δημιουργικό τομέα
- Επιχειρήσεις με δυνατότητα διαφοροποίησης (ξύλο, κλωστοϋφαντουργία..)
- Γαστρονομία-Συνεταιρισμοί γυναικών
- Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Δυνητικό δυναμικό - εταίροι (2)

Υποδομές μέσω κοινοτικών προγραμμάτων

Καλό οδικό δίκτυο (προσπελασιμότητα)

Διεύρυνση και ενίσχυση του ρόλου των νέων Δήμων

Ανθρώπινο δυναμικό

Απόφοιτοι του ΙΕΚ Δήμου Βόλου

ΤΕΙ/ΑΕΙ

80 -100.000 μέλη πολιτιστικών συλλόγων

απόδημοι

Δυνητικό δυναμικό - εταίροι (3)

Υποστηρικτικές υπηρεσίες

Δομές αναπτυξιακής υποστήριξης (ΤΕΙ/ΑΕΙ, Αναπτυξιακές, ιδιωτικές

Πολιτιστικοί Οργανισμοί Μεγάλων πόλεων

500 επιχειρήσεις στον τομέα της πληροφορικής, γραφικές τέχνες και ψηφιακής δημιουργίας (180 γραφικές τέχνες)

160 επιχειρήσεις στον οπτικο-ακουστικό τομέα (ράδιο, τηλεόραση, οργάνωση συνεδρίων, πολιτιστικές εκδηλώσεις, φωτογραφία κτλ)

Τα κύρια προβλήματα των πολιτιστικών δραστηριοτήτων

1. Δυσκολίες ενσωμάτωσης στα εμπορικά και τουριστικά οικονομικά δίκτυα
2. Το ρυθμιστικό και οικονομικό περιβάλλον που δεν ευνοεί την ανάπτυξη
3. Η έλλειψη πρόσβασης σε οικονομικούς και τεχνικούς πόρους
4. Το χαμηλό επίπεδο της εγχώριας ζήτησης
5. Η ανάγκη βελτίωσης των τεχνικών και διαχειριστικών δεξιοτήτων
6. Η έλλειψη στήριξης για επέκταση και εδραίωση των δραστηριοτήτων

Προοπτικές (1)

Η σύνδεση πολιτιστικού και τουριστικού τομέα

Είναι **απολύτως** συναφής με τις Ευρωπαϊκές και Εθνικές στρατηγικές για την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Απαντά στη μεγάλη διεθνή τάση ζήτησης πολιτιστικών αγαθών και δραστηριοτήτων

Ευνοεί την ανάπτυξη ενός υβριδικού πολιτιστικού και δημιουργικού τουριστικού τομέα, ανταγωνιστικού με ισχυρή θέση μεταξύ των τομέων της Θεσσαλικής οικονομίας

Προοπτικές (2) Υπό προϋποθέσεις...

Η συμβολή αξιόλογων πολιτιστικών πόρων στην ανάπτυξη εξαρτάται από την ενεργοποίηση και άλλων παραγόντων

τουρισμού

επιχειρήσεις ΤΠΕ

επιχειρήσεις από άλλους τομείς και κλάδους της Θεσσαλικής οικονομίας (βιοτεχνίες, τρόφιμα κτλ)

δίκτυο υποστηρικτικών δομών της ανάπτυξης (αναπτυξιακές, Εργαστήρια ΑΕΙ/ΤΕΙ, ιδιωτικά ινστιτούτα επιχειρηματικότητας, κτλ)

Επένδυση σε άυλες υποδομές με μικρό κόστος

Επιχειρησιακοί στόχοι

Αξιοποίηση του πυρήνα του πολιτισμού

ΦκΠΚ, μουσική, τέχνες, βιοτεχνίες, πολιτιστικές εκδηλώσεις, εκδόσεις, ψηφιακή δημιουργία, ...

και των περιφερειακών τομέων του πολιτισμού

Τουρισμός, αθλητισμός, ψυχαγωγία, ...

Εστίαση στους ενεργοποιητές των πολιτιστικών στοιχείων της Θεσσαλικής οικονομίας

Δημιουργικός τουρισμός, διαφήμιση, ψηφιακή δημιουργία, αγορά έργων τέχνης, αρχιτεκτονική, γαστρονομία, ...

Τουριστικός Τομέας

Η κρίση του μαζικού τουρισμού έχει επιπτώσεις και στον θεσσαλικό τουριστικό τομέα

Η Θεσσαλία έχει καθυστερήσει στην προσαρμογή του τουριστικού της προϊόντος παρά τους ελκυστικούς τουριστικούς πόρους που διαθέτει

Το 2011 δέχθηκε το 2,4% των αλλοδαπών τουριστών και το 5% του συνόλου των επισκεπτών της χώρας

Αύξηση των αφίξεων τα τελευταία χρόνια (κυρίως λόγω Αγκιάλου)

Επιδόσεις Θεσσαλίας μεταξύ των ελληνικών περιφερειών

Δαπάνες επισκεπτών
(συνολικά): 9^η θέση

Διανυκτερεύσεις ανά
επίσκεψη: 9^η θέση (5,6)

Δαπάνες ανά διανυκτέρευση:
11^η θέση (57,7€)

Δαπάνες ανά επισκέπτη: 12^η
θέση (321€)

Περιφέρειες	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ / ΑΦΙΞΗ		
	Ημεδαποί	Αλλοδαποί	Σύνολο
Κρήτη	3,1	7,1	6,5
Ιόνια Νησιά	3,5	7,5	6,5
ΕΛΛΑΔΑ	3,3	7,2	6,5
Νότιο Αιγαίο	3,6	6,7	6,3
Βόρειο Αιγαίο	3,2	6,8	5,1
Κ. Μακεδονία	2,4	5,2	3,7
Α. Μακεδονία/Θράκη	2,2	4,7	2,9
Στερεά Ελλάδα	2,5	3,0	2,7
Πελοπόννησος	2,3	3,0	2,5
Δ. Ελλάδα	2,2	2,7	2,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	2,1	3,0	2,4
Ηπειρος	2,1	2,9	2,2
Αττική	2,0	2,2	2,1
Δ. Μακεδονία	2,0	1,8	2,0

Ενδοπεριφερειακές ανισότητες

Αλλοδαποί:

Μαγνησία 75%,
Τρίκαλα, 18%,
Λάρισα 6,5% και
Καρδίτσα 0,2%.

Διανυκτερεύσεις:

Μαγνησία 76,5%,
Τρίκαλα 19,7%,
Λάρισα 3,4%
Καρδίτσα 0,4%

Πληρότητα:

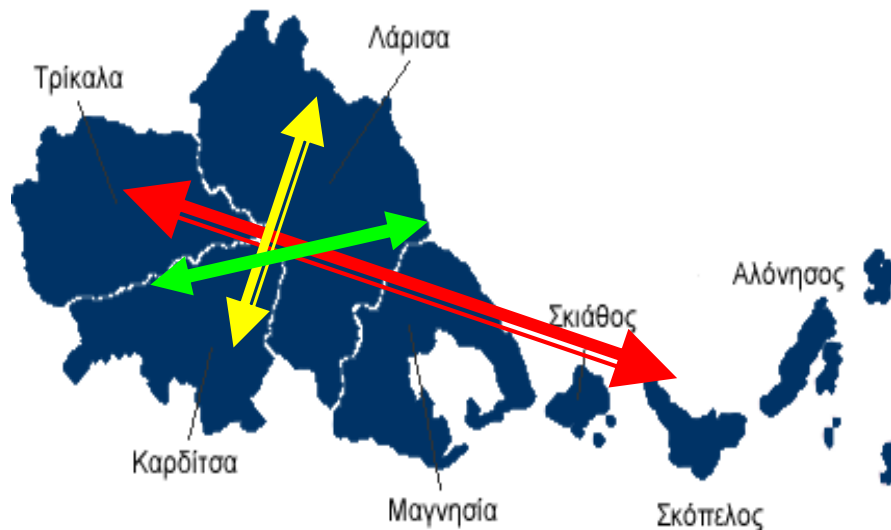
Μαγνησία 34,5%,
Τρίκαλα 25,9%,
Λάρισα 30,8% και
Καρδίτσα 27,7%

Κλίνες:

Μαγνησία 55.000,
Λάρισα 6.500,
Τρίκαλα 6.000 και
Καρδίτσα 3.000

Γεωγραφικές ανισότητες

Έντονη γεωγραφική ανισοκατανομή των υποδομών, των αφίξεων, των διανυκτερεύσεων, της πληρότητας.

Το θεσσαλικό παράδοξο:
Μεγάλη ελκυστικότητα των Μετεώρων, αλλά μικρή συγκράτηση των επισκεπτών!

Η ορεινή Θεσσαλία κάνει βήματα προς τον ποιοτικό τουρισμό, προσφέροντας έναν ενδιαφέροντα πειραματισμό

Υποδομές και φέρουσα ικανότητα

Το 2013 η Θεσσαλία διαθέτει ένα βασικό πυρήνα ξενοδοχείων, κάμπινγκ και Ε/Δ με σύνολο 70.000 κλίνες εκ των οποίων

30.000 περίπου κλίνες ανήκουν σε 600 ξενοδοχεία

τα μισά απ' αυτά ανήκουν στις κατηγορίες 3* και άνω

Πληρότητα πολύ χαμηλότερη του εθνικού μ.ό. :

Θεσσαλία 31,8%

Ελλάδα 48,1%

Ποιοτική εξέλιξη των προσφερόμενων υπηρεσιών γύρω από ένα πυρήνα

μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων (> 100 κλινών) και

παραδοσιακών μικρών, σχεδόν πολυτελών, καταλυμάτων

Βραχεία τουριστική περίοδος από Ιούνιο έως Σεπτέμβριο

Τομέας των υποστηρικτικών δραστηριοτήτων

Τροφοδότηση των τουριστικών επιχειρήσεων (τρόφιμα, έπιπλα, άλλες υπηρεσίες) : η θεσσαλική οικονομία προσφέρει μια σχετικά καλή ισορροπία μεταξύ κόστους και ποιότητας

Ανθρώπινοι πόροι: Σε αντίθεση με τις μεγάλες & μεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις που διαθέτουν στελέχη), εντοπίζεται σημαντικό έλλειμμα στην εκπαίδευση/ κατάρτιση:

των διαχειριστών των μικρών τουριστικών μονάδων

των επιχειρήσεων του 2^{ου} κύκλου του τουριστικού τομέα (επιχειρήσεις υποστήριξης και τροφοδότησης με υπηρεσίες και αγαθά)

Στο τμήμα της εξωτερικής διαχείρισης

Ο ρόλος των ταξιδιωτικών γραφείων και της διαφήμισης είναι ασθενής

Τα τουριστικά γραφεία επικεντρώνονται στον εξερχόμενο τουρισμό

Το 98% των ημεδαπών κάνουν άμεση κράτηση χωρίς να περάσουν από ταξιδιωτικά γραφεία

Οι μεταφορές καλύπτουν όλους τους τομείς.

Η βελτίωση των υποδομών επιτρέπει την οργάνωση αξιόλογων συνδυασμών οι οποίοι **δεν έχουν ακόμη αξιοποιηθεί**

Αλυσίδα Αξίας: Κατανομή της τουριστικής δαπάνης

Κατηγορίες υπηρεσιών	Αναλογία (%)	Επίπτωση Εκατ.€
<u>Σύνολο</u>	<u>100,0</u>	<u>410,0</u>
Καταλύματα	45,0	184,5
Εστίαση	18,0	73,8
Θαλάσσιες Μτφ	9,0	36,9
Οδικές Μτφ	7,1	29,1
Εναέριες Μτφ	5,4	22,1
Εμπόριο	4,9	20,1
Ψυχαγωγία	3,8	15,6
Ταξ)κά Γραφεία	3,7	15,2
Ενοικίαση Αυτ)των	1,8	7,4
Συνέδρια	1,0	4,1

Επενδύσεις

Αποδεκτό επίπεδο υποδομών και εξοπλισμών με χαμηλή αποτελεσματικότητα. Επιτρέπει ωστόσο την αύξηση ροών τουριστών στο μέλλον.

Σημαντική συμβολή των προγραμμάτων LEADER/ΟΠΑΑΧ στη δημιουργία υποδομών και επιχειρήσεων. Μικρός βαθμός αξιοποίησης.

Αδυναμία ένταξής τους σε τοπικά ολοκληρωμένα σχέδια δράσης.

Απασχόληση

Η **άμεση συμβολή** της τουριστικής δραστηριότητας στην απασχόληση της Θεσσαλίας αντιστοιχούσε το 2005 στο 6,5% και το 2012 στο 7,1%

Η **συνολική συμβολή** του τουρισμού στην απασχόληση της Θεσσαλίας φθάνει στο **15,7%** (έναντι 16% για την Ελλάδα) κατανεμημένη σε

7,1% άμεση απασχόληση

2,35% έμμεση απασχόληση και

6,3% προκαλούμενη απασχόληση

Η προβολή της Θεσσαλικής εικόνας

Δεν υπάρχει αποτελεσματική ενιαία προσπάθεια ανάδειξης της πολιτιστικής και τουριστικής εικόνας της Θεσσαλίας

Προκύπτει η αδυναμία άμεσης παρέμβασης στο καταναλωτικό κοινό μέσω μηνυμάτων που να απαντούν στις επιθυμίες των στοχευμένων τουριστικών αγορών

Αναζήτηση της ανταγωνιστικότητας μέσω της συμπίεσης των τιμών και της ένταξης σε φθηνά οργανωμένα ταξίδια

Μέρος III

ΣΥΝΘΕΣΗ

Η προοπτική της σύνδεσης του πολιτιστικού και του τουριστικού τομέα

Η σύνδεση του πολιτιστικού και τουριστικού τομέα μπορεί να οδηγήσει σ' ένα πολλά υποσχόμενο σύμπλεγμα της Θεσσαλικής οικονομίας

Η προοπτική αυτής της σύνδεσης ενισχύεται από την προσέγγιση του πολιτιστικού τουρισμού σε τρεις κλίμακες:

Την περιφερειακή,

Την εθνική και

Τη διεθνή

Σε περιφερειακή κλίμακα

η σύνδεση βασίζεται στα ακόλουθα:

τις υποδομές και τους εξοπλισμούς της τουριστικής βιομηχανίας,
τη σημαντικότητα σε αριθμό, ποικιλία και αξία των πολιτιστικών
πόρων, ευνοούν την ανάπτυξη ποικίλων νέων μορφών τουρισμού όλο
το έτος,

στη μειωμένη πληρότητα των υποδομών διαμονής που επιτρέπει
επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου,

τις άνω των 600 υποστηρικτικές επιχειρήσεις στους τομείς των ΤΠΕ,
των γραφικών τεχνών και της διαφήμισης (όχημα εισαγωγής νέας
τεχνολογίας και καινοτομίας)

στην ύπαρξη ήδη ενός πειραματισμού στον πολιτιστικό τουρισμό στην
ορεινή Θεσσαλία

Σε εθνική κλίμακα

Ενισχύεται η ελκυστικότητα της χώρας: αφίξεις, υποδομές ανταγωνιστικότητα

Οι εθνικές στρατηγικές (ΕΟΤ, ΥΠΟΠ) στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης του πολιτιστικού τουρισμού ως ένα νέο, μοναδικό και διαφοροποιημένο προορισμό

Οι στρατηγικές της Ε.Ε. στηρίζουν τη διαδικασία ανανέωσης του τουριστικού προϊόντος ως προς την τουριστική ζήτηση, το περιβάλλον, την απασχόληση και την βιώσιμη ανάπτυξη

Σε διεθνή κλίμακα

ο πολιτιστικός τουρισμός ως εναλλακτική μορφή του μαζικού τουρισμού

αναπτύσσεται με ρυθμό 15% τον χρόνο, διπλάσιο από εκείνο του μαζικού τουρισμού (8%),

αντιπροσωπεύει ένα μερίδιο που κυμαίνεται μεταξύ του 8 -20% της τουριστικής αγοράς

ο πολιτισμός στην Ευρώπη προσελκύει πλέον πάνω από το 1/3 των επισκεπτών της.

Η αναζήτηση μιας νέας ανταγωνιστικότητας με μικρό κόστος

Ο πολιτιστικός τουρισμός δεν αρκεί: αναμένεται υπερπροσφορά πολιτιστικής αναπαραγωγής και αντιγραφή προγραμμάτων παγκοσμίως

Χρειάζεται μετάβαση από την ανταγωνιστικότητα της υπηρεσίας στην ανταγωνιστικότητα της εμπειρίας και της δημιουργικότητας, ως μη αντιγράψιμες!

Απαιτούνται κυρίως **άυλες υποδομές μικρού κόστους** διότι η ικανότητα κατασκευής και προσφοράς ανταγωνιστικών και βιώσιμων τουριστικών εναλλακτικών προϊόντων βασίζεται όλο και περισσότερο σε νέες τεχνολογίες και καινοτομίες και στην απόκτηση δεξιοτήτων

Πεδία επιχειρηματικής ανακάλυψης στο πλαίσιο της νέας πολιτιστικο-τουριστικής αλυσίδας

Η διαδικασία μετάβασης από

τον πολιτιστικό πόρο στο τοπικό οικονομικό πόρο, και τον μαζικό στον ποιοτικό, πολιτιστικό και δημιουργικό τουρισμό

Πεδία παρέμβασης στους ακόλουθους κρίκους :

- α) των αγροτροφίμων, πιστοποιημένης ποιότητας και συνδεδεμένων με την θεσσαλική διαχρονική κληρονομιά,
- β) της οργανωμένης και συντονισμένης προφοράς πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών,
- γ) των προϊόντων ΤΠΕ (εικονικοί κόσμοι και διαδίκτυο) που θα συμπληρώσουν το προσφερόμενο πολιτιστικο -τουριστικό προϊόν,
- δ) του δημιουργικού τουρισμού.

Ευκαιρίες επιχειρηματικής ανακάλυψης

1. Οργάνωση νέων μορφών τουρισμού (ιστορικός, αθλητικός εκπαιδευτικός, θρησκευτικός, κτλ) με βάση τις πολιτιστικές διαδρομές και αλυσίδες τοπικών αγαθών και υπηρεσιών
2. Οπτικο-ακουστικά μέσα, εκδόσεις, γραφικές τέχνες, διαδραστικά περιβάλλοντα, εκπαίδευση, προβολή κ.ά.
3. Ανάδειξη των πόλεων - ανάδειξη νέων επιχειρηματιών στο χώρο του σύγχρονου και δημιουργικού πολιτισμού
4. Δημιουργία θεσσαλικού πρωινού για τα Ξενοδοχεία
5. Σύνδεση ιστορίας και γαστρονομίας: προϊόντα ΠΟΠ/ΓΕ
6. Σχεδιασμός προϊόντων στη βάση του τουρισμού της εμπειρίας και της δημιουργικότητας
7. Γέννηση Πολιτιστικών και Δημιουργικών επιχειρήσεων

Νέες μορφές οργάνωσης και αξιοποίησης πολιτισμού και τουρισμού

Η διαφοροποίηση του τουριστικού τομέα και η ανάπτυξη νέων κλάδων μπορούν να οργανωθούν γύρω από τη μορφή ενός **«Οικονομικού Πόλου Πολιτιστικής Κληρονομιάς»**

Αφορά ένα ολοκληρωμένο σχέδιο σύνδεσης της ΠΚ με τον τουριστικό τομέα και δικτυώσεων με την τοπική οικονομία (τοπικά προϊόντα, υπηρεσίες), ανάπτυξης αλυσίδων, clusters...

Αυτές οι συνεργασίες και οι μικρές οικονομικές αλυσίδες απαιτούν δικτύωση και συγκέντρωση σε επίπεδο Θεσσαλίας.

Οι δομές οργάνωσης του θεσσαλικού πολιτιστικο-τουριστικού προϊόντος

Οριζόντια οργάνωση της ανάδειξης και αξιοποίησης των πολιτιστικών πόρων και των απαραίτητων υποδομών υπό τη μορφή **πολιτιστικών διαδρομών**

στο εσωτερικό μιας εδαφικής περιοχής ανακάλυψης (Δήμος), στην περιφερειακή κλίμακα μέσω της διασύνδεσης των τοπικών γεωγραφικών ζωνών με την οργάνωση θεματικών διαδρομών.

Κάθετη Οργάνωση με την ένταξη αυτών των οριζόντιων (εδαφικών) πολιτιστικών διαδρομών στις τοπικές και περιφερειακές αλυσίδες προϊόντων και υπηρεσιών

Οι αλυσίδες εντάσσονται σ' ένα λειτουργικό τοπικό σύστημα τουριστικών προϊόντων και δραστηριοτήτων, παραδοσιακών προϊόντων και υπηρεσιών (εστίαση, εκδηλώσεις, ξεναγήσεις με χρήση ΤΠΕ, σημεία πώλησης κτλ).

Συντονισμός και διαχείριση του δικτύου

Δημιουργία δομής διακυβέρνησης παρακολούθησης του τομέα (δημόσιος, κοινωνικός, ιδιωτικός τομέας) = Στρατηγική Διακυβέρνηση

Δημιουργία δικτύου πληροφοριο-υποδομής, συντονισμού της χωρο-χρονικής σύνδεσης των πολιτιστικών διαδρομών με το τοπικό και περιφερειακό δίκτυο εξυπηρετήσεων (διαμονή, εστίαση, σημεία πώλησης τοπικών προϊόντων) και εκδηλώσεων (Μουσεία κτλ).

Δημιουργία τοπικών δικτύων = Επιχειρησιακή Διακυβέρνηση

Ένας κεντρικός μηχανισμός θα πρέπει να στηθεί γι' αυτό το σκοπό για να συντονίζει τις ροές και τις εξυπηρετήσεις.

Πεδία εισαγωγής καινοτομίας και γνώσης

Οργανωτική στα παρακάτω επίπεδα:

τοπική-περιφερειακή διακυβέρνηση

πληροφοριο-διαχειριστική δομή οργάνωσης και λειτουργίας των αλυσίδων

Νέες τεχνολογίες για τον εντοπισμό, ανάδειξη και ενεργοποίηση των πολιτιστικών πόρων

Ανάδειξη της υλικής & άυλης διάστασης της ΦκΠΚ (Ψηφιακή δημιουργία νέα αφήγηση, εικονική προβολή, κτλ)

επιτάχυνση των αρχαιολογικών ερευνών

Κοινωνικά δίκτυα

Μάρκετινγκ

Πολιτιστικό μάρκετινγκ, δημιουργία & προβολή της νέας εικόνας του τουριστικού προορισμού «Θεσσαλία», (δια)πολιτιστική διάσταση, ποιότητα και δημιουργικότητα

Πεδίο Ψηφιακής δημιουργικότητας σε ολοκληρωμένες καινοτομικές δράσεις

Ψηφιακή αναπαράσταση της Θεσσαλίας: εμπειρία κληρονομιάς ως μια πρωτοποριακή πολιτιστική ψηφιακή υπηρεσία αφιερωμένη στην προώθηση της περιοχής και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Εντοπισμός, ανάδειξη και ενεργοποίηση του πόρου «**αρχαιολογικό απόθεμα**» στη Θεσσαλία

Αξιοποίηση της οθωμανικής κληρονομιάς: αξιοποίηση των οθωμανικών αρχείων (Κων/νούπολης, Σόφιας κτλ). Δημιουργία διαδρομών γνωριμίας του οθωμανικού αποθέματος της Θεσσαλίας.

Αξιοποίηση των παλιών σιδηροδρομικών μετρικών γραμμών για την καινοτομική οργάνωση της πολιτισμικής ανακάλυψης (παράδοση, ιστορία, τοπία, γαστρονομία, προϊόντα, γιορτές)

Αξιοποίηση εργαλείων υλοποίησης **εδαφικών στρατηγικών** ΕΕ της νέας προγραμματικής περιόδου

Το **CLLD (Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων)** βασίζεται στην προσέγγιση LEADER και μπορεί να στηρίξει τη

διαμόρφωση τοπικών εδαφικών αλυσίδων σύνδεσης των πολιτιστικών πόρων και άλλων κλάδων της τοπικής οικονομίας (τρόφιμα, βιοτεχνίες λαϊκής τέχνης κλπ) σε κλίμακα Δήμου

Η **ITI (Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση)** μπορεί να υποστηρίξει τη

διατομεακή συνεργασία για την ανάπτυξη δράσεων σύνδεσης πολιτισμού και τουρισμού Θεσσαλικού επιπέδου

Σενάρια οικονομικού μετασχηματισμού

Το σενάριο του **εκσυγχρονισμού** **δεν είναι το βασικό σενάριο εργασίας** για την πλειονότητα των συντελεστών του πολιτιστικού τουριστικού τομέα και αφορά την τουριστική βιομηχανία:

βελτίωση της εικόνας της τουριστικής βιομηχανίας στο επίπεδο των καταλυμάτων (πράσινη ενέργεια)

χρήση νέων εφαρμογών της πληροφορικής στην σύνδεση με τους πολιτιστικούς πόρους και τόπους

την προβολή τους στο πλαίσιο της υιοθέτησης του πολιτιστικού και δημιουργικού τουρισμού.

Γέννηση νέου (νέων) κλάδου (-ων)

Από τη συνάντηση πολιτισμού, τουρισμού και θεσσαλικής οικονομίας εκτιμάται ότι θα προκύψουν μεσοπρόθεσμα δύο κλάδοι:

της πολιτιστικής κληρονομιάς ως παραγωγό αγαθών και υπηρεσιών και

των ΤΠΕ (ψηφιακή δημιουργία)

Ο κλάδος των ΤΠΕ θα στηριχθεί στις εκατοντάδες επιχειρήσεις της Θεσσαλίας και στο εξειδικευμένο τους ανθρώπινο δυναμικό αν αυτές προσανατολισθούν προς συγκεκριμένες ανάγκες και δράσεις του πολιτιστικο-τουριστικού συμπλέγματος και

θα υποστηριχθεί από τα ερευνητικά εργαστήρια των ΑΕΙ/ΤΕΙ της Θεσσαλίας

Μετάβαση

Προβλέπεται για εκείνους τους κλάδους της θεσσαλικής βιοτεχνίας και βιομηχανίας οι οποίες λόγω της ζήτησης του πολιτιστικού τουρισμού μπορούν να στραφούν προς νέα προϊόντα και νέες δραστηριότητες

Η παράπλευρη διαφοροποίηση

- Το προοδευτικό πέρασμα από τον μαζικό στον πολιτιστικό και δημιουργικό τουρισμό.
    - Οι συνέργιες γύρω από τη νέα δραστηριότητα, την καθιστούν ιδιαίτερα ελκυστική, ανταγωνιστική και κερδοφόρα για την τουριστική βιομηχανία.
  - Οι νέες ανάγκες προσδιορίζονται με βάση τις αλλαγές
    - στις μεταφορές (διαφοροποίηση και μείωση εξάρτησης από tour operators),
    - εστίαση (ποιότητα τοπικών τροφίμων),
    - Μάρκετινγκ (νέα αφήγηση,
- καινοτομικές προωθητικές μέθοδοι και εργαλεία
- Προσωπικό (εξειδίκευση σε νέους τομείς εμπύχωσης κτλ)
  - προϊόν (εδαφικό, πολιτιστικό, δημιουργικό) αλλά και
  - δικτύωση με τους επιχειρηματίες του πολιτισμού και της εμπειρίας (ΤΠΕ για εμπλουτισμό του προϊόντος, εικονικά προϊόντα κτλ).
- Η διαδικασία θα στηριχθεί στην οργανωτική καινοτομία και στις εφαρμογές της πληροφορικής και μπορεί να αποτελέσει μία από τις πρώτες δράσεις στο πλαίσιο της στρατηγικής RIS3 στη Θεσσαλία

Για σχόλια, παρατηρήσεις, προτάσεις,
επισημάνσεις, ιδέες:

ris3thessaly@gmail.com

Μείνετε συντονισμένοι:

liaison.uth.gr/index.php/el/ris3-separator/ris3

🏠

Αρχή

Είσοδος στο Γραφείο

i

Το Γραφείο

Γραφείο Διαμεσολάβησης Π.Θ.

S

RIS3

RIS3 στη Θεσσαλία

🔗

Κόμβος

Έρευνας και καινοτομίας

🗉

Επικοινωνία

Χάρτης και φόρμα επικοινωνίας

Κοινωνικά Δίκτυα

f
🐦
v

RIS3 στη Θεσσαλία

Η Έξυπνη Εξειδίκευση είναι μία στρατηγική προσέγγιση οικονομικής ανάπτυξης βασισμένη σε στοχευμένη υποστήριξη της Έρευνας και της Καινοτομίας. Αποτελεί τη βάση για τις επενδύσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων στο πλαίσιο της νέας Πολιτικής Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος Ευρώπη 2020 για την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Σε γενικές γραμμές, η έξυπνη εξειδίκευση περιλαμβάνει μία διαδικασία διαμόρφωσης αναπτυξιακού οράματος, αναγνώρισης πηγών ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και αξιοποίησης «έξυπνων» μέτρων πολιτικής για τη μεγιστοποίηση του δυναμικού ανάπτυξης κάθε Περιφέρειας με βάση τη γνώση.

Η διαμόρφωση της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) στη Θεσσαλία ξεκίνησε με τη σύσταση του Περιφερειακού Συμβουλίου Καινοτομίας Θεσσαλίας (ΠΣΚΘ) τον Απρίλιο του 2013.

Στην πρώτη του συνεδρίαση, το ΠΣΚΘ συγκρότησε εννέα Θεματικές Ομάδες Εργασίας για να αποτυπώσουν την κατάσταση στην περιφερειακή οικονομία και να αναγνωρίσουν το δυναμικό για καινοτομία στους ακόλουθους κλάδους: (α) πρωτογενής τομέας, (β) τρόφιμα-ποτά, (γ) προϊόντα μετάλλου – μεταλλικές κατασκευές, (δ) τεχνολογίες πληροφορικής – επικοινωνιών, (ε) πολιτισμός – τουρισμός, (στ) ενέργεια – περιβάλλον, (ζ) υπηρεσίες υγείας, (η) logistics και (θ) έρευνα – εκπαίδευση. Οι ΘΟΕ ακολουθούν ενιαία μεθοδολογική προσέγγιση για την ανάλυσή τους που βασίζεται στη μεθοδολογία [RIS3 Key](#).

Την 2.11.2013 πραγματοποιήθηκε η πρώτη [ανοικτή διαβούλευση](#) των αποτελεσμάτων των ΘΟΕ «Πρωτογενής Τομέας» και «Τρόφιμα-Ποτά» που ενώθηκαν κατά την πορεία των εργασιών τους. Το κείμενο προς διαβούλευση είναι διαθέσιμο [εδώ](#) και είναι ακόμα ανοικτό για σχόλια και παρατηρήσεις από κάθε ενδιαφερόμενο.

Μέχρι τα τέλη του 2013 αναμένεται να οργανωθούν αντίστοιχες δραστηριότητες για τα αποτελέσματα των υπόλοιπων ΘΟΕ, ώστε να ολοκληρωθεί το πρώτο βήμα της RIS3 σύμφωνα με τον [Οδηγό Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#).

Περισσότερες πληροφορίες για τις προσεχείς δραστηριότητες στο πλαίσιο του σχεδιασμού της RIS3 μπορείτε να βρείτε στη σχετική [ενότητα](#).

Μείνετε συντονισμένοι! Η συνεισφορά σας είναι απαραίτητη.